

Kansspelautoriteit

**Modelonthefing Artikel 14, lid 2.
Speelautomatenbesluit 2000**

Ontheffing Cashless Play.

Versie 3.1

Datum	15 augustus 2016
Status	Vastgesteld

Inleiding

Inworp en uitbetaling bij kansspelautomaten in speelautomatenhallen is alleen toegestaan in de vorm van geldige Nederlandse munten of bankbiljetten. De kansspelautomaten welke zijn voorzien van een modeltoelating hebben een inworp en uitbetalingsmechanisme welke moeten voldoen aan specifieke voorschriften gericht op de betrouwbaarheid.

Speelautomatenhallen mogen afwijken van deze voorschriften indien zij een ontheffing hebben. Inworp en uitbetaling kan dan binnen een speelautomatenhal mogelijk worden gemaakt via een centraal betalingssysteem voor kansspelautomaten, waarbij een speelgoed wordt bijgehouden op bijvoorbeeld een chipkaart (verder Cashless Play). De ontheffing wordt afgegeven door de Kanspelautoriteit.

Voorwaarde voor afgifte is dat de houder van de aanwezigheidsvergunning voor een speelautomatenhal aantoont dat de elektronische variant een betrouwbare inworp en uitbetaling garandeert. Indien dit voldoende is aangetoond dan zal er voor de speelautomatenhal voor een periode van 5 jaar een ontheffing worden afgegeven waarbij het Cashless Play systeem toegepast kan worden.

Aan de ontheffing worden verder voorschriften verbonden welke vergelijkbaar zijn bij de voorschriften voor inworp en uitbetaling van bankbiljetten op kansspelautomaten. Daarnaast worden de voorschriften, in overleg met de aanvrager "op maat gemaakt" en gericht op het soort Cashless Play systeem.

Dit document geeft een modelonthefing met daarin de voorschriften welke in beginsel verbonden worden aan de ontheffing. Na de modelvergunning wordt er per onderwerp een toelichting gegeven op de voorschriften.

Modelonthefing

[BEGIN MODELONTHEFFING]

Achtergrond en verzoek

Op [DATUM] heeft [naam] (hierna: [naam]) de raad van bestuur van de kansspelautoriteit (hierna: de raad) verzocht om een ontheffing als bedoeld in artikel 14, tweede lid, van het Speelautomatenbesluit (hierna: cashless play-ontheffing) voor haar speelautomatenhal '[naam]' aan de [adres].

Op [datum] is tevens de definitieve versie van het keuringsrapport ontvangen opgesteld door de keuringinstelling [naam] met kenmerk: [kenmerk] gedateerd [datum].

Toepasselijk recht

Artikel 14, tweede lid, juncto artikel 1, onder i, van het Speelautomatenbesluit 2000 (hierna: SAB) geeft de raad de bevoegdheid om aan de houder van een aanwezigheidsvergunning voor speelautomaten in een speelautomatenhal ontheffing verlenen van het vereiste van artikel 12, eerste lid, onder d en j, en artikel 13, eerste lid, onder d en j, van het SAB, indien deze ten genoegen van de raad aantoonst dat het door hem in de speelautomatenhal gehanteerde cashless play-systeem een betrouwbare afhandeling van inworp en uitbetaling garandeert.

Artikel 14, derde en vierde lid, van het SAB bevat instructies aan de kansspelautoriteit met betrekking tot bepaalde voorschriften die aan de ontheffing verbonden moeten worden.

Artikel 10bis van de Speelautomatenregeling 2000 (hierna: SAR) bevat nadere bepalingen met betrekking tot de verplichtte wachttijd na inworp en de onafhankelijke deskundige of keuringsinstelling die zorgdraagt voor de voorafgaande goedkeuring en periodieke controle.

Er bestaat geen andere regelgeving ten aanzien van de cashless play-ontheffing. Ook zijn er met betrekking tot deze ontheffing geen beleidsregels in de zin van artikel 21 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen van kracht.

Besluit

Op grond van het bovenstaande wordt ontheffing verleend zoals bedoeld in artikel 14, tweede lid, van het Speelautomatenbesluit voor de speelautomatenhal '[naam]' gelegen aan de [adres], voor een cashless play systeem zoals beschreven in het keuringsrapport [referentie] gedateerd [datum], voor de periode van vijf jaar aanvangend op de dagtekening van deze brief.

De ontheffing wordt verleend aan de houder van de aanwezigheidsvergunning van bovengenoemde speelautomatenhal, [naam] te [plaatsnaam] (hierna: 'de houder').

De ontheffing kan worden ingetrokken, geschorst of gewijzigd als deze aanwezigheidsvergunning vervalt, wordt ingetrokken of wordt geschorst.

Aan de ontheffing worden de hieronder onder A t/m F opgesomde voorschriften verbonden. De ontheffing kan worden ingetrokken, geschorst of gewijzigd als de bij deze ontheffing of andere krachtens de Wet op de kansspelen vastgestelde voorschriften worden overtreden.

A - Goedkeuring en controle

A.1 Binnen één maand na de inwerkingtreding van deze ontheffing dient een rapport van de keuringsinstelling [*naam*] in het bezit van de kansspelautoriteit te zijn waaruit onomstotelijk blijkt dat het cashless play-systeem voldoet aan de in deze ontheffing gestelde eisen.

A.2 Binnen één jaar, drie jaar, en vijf jaar na de inwerkingtreding van deze ontheffing dienen rapporten van de keuringsinstelling [*naam*] in het bezit van de kansspelautoriteit te zijn waaruit onomstotelijk blijkt dat het systeem op die momenten nog steeds voldoet aan de in deze ontheffing gestelde eisen.

A.3 Wijzigingen aan het cashless play-systeem zoals vastgelegd en beschreven in het keuringrapport behorende bij deze ontheffing moeten bij ingebruikname worden gemeld bij de kansspelautoriteit. Binnen één maand na melding moet er een geprint keuringsrapport van de keuringinstelling [*naam*] in het bezit te zijn van de kansspelautoriteit. Het rapport bevat een volledige beschrijving van de wijzigingen aan het systeem, inclusief de redenen van de wijzigingen. Daarnaast blijkt uit het keuringsrapport dat het gewijzigde systeem nog steeds voldoet aan de in deze ontheffing gestelde eisen.

B - Betrouwbaarheid en duurzaamheid

B.1 Het systeem is zo sterk en duurzaam dat het bij blootstelling en beïnvloeding van buitenaf blijft voldoen aan de bij deze ontheffing of andere krachtens titel VA van de wet vastgestelde voorschriften.

B.2 Het systeem mag geen gebruik maken van draadloze communicatie of van componenten buiten de speelhal, behalve voor wat betreft componenten buiten de speelhal ten behoeve van reservebestanden (*off-site back-up*).

B.3 Het cashless play-systeem en de aangesloten spelersplaatsen mogen geen gebruik maken van componenten waarvoor geen modeltoelating, ontheffing, of accessoireverklaring is afgegeven.

B.4 Het cashless play-systeem mag geen afbreuk doen aan het goede functioneren van de aangesloten speelautomaten.

B.5 Het cashless play-systeem mag alleen instellingsmogelijkheden of om- of uitschakelbare componenten bevatten als:

- de instellingsmogelijkheden of componenten bij elke mogelijke instelling of combinatie van instellingen voldoen aan de voorschriften verbonden aan de ontheffing, of
- het testrapport een beschrijving bevat van de toegelaten instellingen, en een methode om deze te kunnen controleren.

B.6 Bij structurele weigering of blokkering van het cashless play-systeem dienen de getroffen automaten te blokkeren. Als zij beschikken over een klassiek inworp- en uitbetaalmechanisme voor contant geld dat voldoet aan de eisen van de artikelen 12, eerste lid, en 13, eerste lid, van het Speelautomatenbesluit 2000, mogen zij echter buiten het cashless play-systeem om blijven functioneren.

B.7 Na onderbreking van de voedingsspanning dient het systeem in dezelfde toestand terug te keren als vóór de onderbreking.

B.8 In de speelhal dient op een voor de speler zichtbare plaats en op een voor hem duidelijke wijze informatie gegeven te worden met betrekking tot de werking van het systeem, en de verzilvering van de uitgegeven tickets of speeltegoeden. Deze informatie mag niet misleidend zijn of anderszins aanleiding geven tot misvatting.

C - Financiële grenzen

C.1 Het cashless play-systeem moet zodanig zijn ingericht dat op een spelersplaats:

- na inworp groter dan 2 euro een wachttijd volgt, gedurende welke op die spelersplaats geen verdere inworp mogelijk is en geen nieuw basisspel of vervolgspeel gestart kan worden. De wachttijd bedraagt ten minste 0,3 seconden per 2 euro of deel daarvan.
- tussen twee inworpen kleiner dan of gelijk aan 2 euro een periode zit van minimaal 0,3 seconden, gemeten tussen het moment waarop inworp plaats heeft gevonden en het moment waarop weer inworp mogelijk is.

C.2 Het systeem mag geen inworp toestaan van bedragen groter dan 50 euro of kleiner dan 1 eurocent. Alle bedragen bij inworp en uitbetaling moeten worden afgerond op eurocenten.

C.3 Het systeem dient zodanig te zijn ingericht dat op een bepaald minimumpercentage van de aangesloten spelersplaatsen inworp niet mogelijk is als het tegoed op de kredietmeter van die spelersplaatsen

hoger is dan 49,99 euro. De hoogte van dit percentage is afhankelijk van het kalenderjaar:

- gedurende 2012: 70%,
- gedurende 2013: 76%,
- gedurende 2014: 82%,
- gedurende 2015: 88%,
- gedurende 2016: 94%,
- gedurende 2017 en latere jaren: 100%.

C.4 De beperkingen verbonden aan de inworp via bankbiljetten of een centraal betalingssysteem dienen in geen geval omzeild te kunnen worden door verschillende betaalwijzen af te wisselen of door elkaar te gebruiken.

C.5 Het systeem mag geen spelerstegoeden toestaan met een hogere waarden dan 3.000 euro als deze tegoeden gebruikt kunnen worden voor inworp in een speelautomaat. Tevens mag het systeem geen contante stortingen toestaan groter dan 500 euro.

C.6 De smartcards dienen ten minste de volgende gegevens te vermelden:

- Het unieke identificatienummer van de smartcard.
- De naam en het adres van de speelhal.
- de duidelijk leesbare tekst "Voorkom gokverslaving - speel met mate" of duidelijk leesbaar de tekst "18+ Speel bewust."

C.7 In de speelhal dienen de spelers te allen tijde de mogelijkheid te hebben informatie op te vragen over de hoogte en andere relevante eigenschappen van hun speeltegoeden, zoals de eventuele uiterste datum waarop het tegoed nog verzilverd kan worden.

D - Verzilvering van speeltegoeden

D.1 Het verzilveren van uitgegeven tickets/speeltegoeden in contant geld dient te allen tijde mogelijk zijn tijdens de openingstijden van de speelautomatenhal. Deze omwisseling mag plaatsvinden zowel via het personeel (kassier) of via een daartoe geëigende uitbetaalmachine (*redemption kiosk*).

D.2 Het verzilveren van uitgegeven tickets/speeltegoeden op andere wijze, bijvoorbeeld via het overmaken van een bedrag op een bankrekening, is uitsluitend toegestaan met toestemming van de speler.

E - Registratie

E.1 Het systeem dient centraal te registreren:

- alle transacties en foutmeldingen van alle aangesloten spelersplaatsen en geldverwerkende randapparatuur (bijvoorbeeld kassier of redemption kiosk),
- alle klachten van spelers,
- het versiebeheer en het onderhoud aan het systeem.

E.2 Deze centrale registratie dient minimaal te omvatten:

- de datum en tijd van de betrokken transacties en foutmeldingen
- de identificatienummers van de betrokken smartcards of TITO-tickets, de volledige merktekennummers van de betrokken speelautomaten en bij een meerspeler tevens een identificatie van de spelersplaats, of een equivalente identificatie in het geval van andere geldverwerkende randapparatuur.

E.3 Deze centrale registratie dient ten minste 3 jaar bewaard te blijven (*backup*).

E.4 De houder dient voor de centrale registratie schriftelijke procedures op te stellen die deel uitmaken van de bedrijfsvoering.

F - Toezicht

F.1 Het systeem dient zodanig ingericht te zijn dat te allen tijde effectief en efficiënt toezicht mogelijk is.

F.2 In de speelautomatenhal dienen aanwezig te zijn:

- een kopie van deze ontheffing,
- het bij deze ontheffing behorende keuringsrapport,
- een kopie van de volgens onderdeel A.X aan de kansspelautoriteit aangeleverde keuringsrapporten,
- de bij de ontheffing behorende documenten die het systeem zo volledig mogelijk beschrijven,
- de bij de ontheffing behorende documenten die de toezichtmethode zo volledig mogelijk beschrijven,
- de centrale elektronische registratiegegevens van de afgelopen 31 dagen.

Onderstaande voorschriften zijn specifiek voor TITO-tickets

C.X Het systeem mag geen TITO-tickets uitgeven met een hogere waarde dan 250 euro als deze tickets gebruikt kunnen worden voor inworp in een speelautomaat. Bij TITO-tickets die uitsluitend uitbetaald kunnen worden (redemption-only tickets) is een waarde van maximaal 2500 euro toegestaan.

C.X De TITO-tickets dienen ten minste de volgende gegevens vermelden:

- Het unieke volgnummer van het ticket.
- De waarde in Nederlandse valuta volgens ISO 4712 ('123,45 EUR' of 'EUR 123,45').
- Het volledige merktekennummer van de uitbetalende speelautomaat ('TS1234-567'). Bij een meerspeler dient ook de spelersplaats vermeld te worden. Tickets die niet door een speelautomaat zijn afgegeven maar door een andere bron (bijvoorbeeld een kassier of uitbetaalautomaat), moeten een vermelding bevatten van die andere bron.
- De naam en het adres van de speelhal.
- De tijd en de datum waarop het ticket wordt uitgegeven, in de in Nederland gebruikelijke vorm ('23:59 31-12-2000').
- de duidelijk leesbare tekst "Voorkom gokverslaving - speel met mate" of duidelijk leesbaar de tekst "18+ Speel bewust."
- Indien van toepassing: de eventuele uiterste datum waarop het ticket nog verzilverd kan worden ('geldig tot en met 31-12-2015').
- Indien van toepassing: de beperking een ticket alleen uitbetaald kan worden (redemption-only).

Onderstaande voorschriften zijn optioneel indien het cashless – play systeem voorzien is van jackpot functionaliteiten

B.X De functionaliteiten van het gekoppelde-jackpotsysteem dient te voldoen aan de voorwaarde dat deze uitsluitend op basis van toeval een prijs kan toekennen aan een van de aan het systeem gekoppelde spelersplaats, en aan alle eisen welke van toepassing zijn voor een gekoppelde-jackpotsysteem.

B.X In de speelhal dient op een voor de speler zichtbare plaats en op een voor hem duidelijke wijze informatie gegeven te worden met betrekking tot de werking van het gekoppelde-jackpotsysteem en de mogelijkheid om deze te winnen. Als de instellingen van het gekoppelde-jackpotsysteem zodanig zijn ingesteld dat er geen kans is op het winnen een prijs dan moet dit duidelijk worden gepresenteerd naar de speler.

Onderstaande voorschrift wordt toegevoegd indien er ook nog met contante inworp gespeeld kan worden.

C.X Het cashless play-systeem moet zodanig zijn ingericht dat bij een uitbetaal opdracht op een spelersplaats zonder een door het cashless play systeem georganiseerde spelerstegoed de spelersplaats:

- minimaal 30 seconden de melding geeft dat het bedrag handmatig door het personeel van de speelautomatenhal zal worden uitbetaald,
- de inworp blokkeert en geen verdere inworp meer mogelijk is,

nadat de handmatige uitbetaling heeft plaatsgevonden het personeel de blokkering van de inworp handmatig moet vrijgeven

[Aftiteling + bezwaarclausule]

[EINDE MODELONTHEFFING]

Toelichting

Artikel 14, tweede lid, juncto artikel 1, onder i, van het Speelautomatenbesluit 2000 (hierna: SAB) geeft de raad de bevoegdheid om aan de houder van een aanwezigheidsvergunning voor speelautomaten in een speelautomatenhal ontheffing verlenen van het vereiste van artikel 12, eerste lid, onder d en j, en artikel 13, eerste lid, onder d en j, van het SAB, indien deze ten genoegen van de raad aantoonst dat het door hem in de speelautomatenhal gehanteerde cashless play-systeem een betrouwbare afhandeling van inworp en uitbetaling garandeert.

Artikel 14, derde en vierde lid, van het SAB bevat instructies aan de kansspelautoriteit met betrekking tot bepaalde voorschriften die aan de ontheffing verbonden moeten worden.

Artikel 10bis van de Speelautomatenregeling 2000 (hierna: SAR) bevat nadere bepalingen met betrekking tot de verplichtte wachttijd na inworp en de onafhankelijke deskundige of keuringsinstelling die zorgdraagt voor de voorafgaande goedkeuring en periodieke controle.

Er bestaat geen andere regelgeving ten aanzien van de cashless play-ontheffing. Ook zijn er met betrekking tot deze ontheffing geen beleidsregels in de zin van artikel 21 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen van kracht.

Toelichting per onderdeel

Sectie A – Goedkeuring en controle

Sectie A bevat alle voorschriften voor keuring en inspectie van het de Cashless Play -systeem.

De ontheffing richt zich op het (deels) vervangen van het inworp -en uitbetaalmechanisme in een kansspelautomaat door een aan de kansspelautomaat gekoppeld betaalsysteem. Het centrale betaalsysteem houdt het spelerstegoed bij. De inworp en uitbetaling wordt uitgevoerd door de speler te faciliteren met bijvoorbeeld een chipkaart of tickets.

Bij de aanvraag voor een ontheffing moet het betaalsysteem zijn gekeurd. Deze keuring richt zich op de betrouwbaarheid van het betaalsysteem en in welke mate het kan voldoen aan de voorschriften. Verder wordt getest in welke mate inspectie en toezicht mogelijk is op het systeem indien deze operationeel zal zijn. De keuringsinstelling stelt een keuringsrapport op en rapporteert over de bovengenoemde onderwerpen.

Na de afgifte van de ontheffing moet periodiek een inspectie plaatsvinden op locatie van de inrichting.

Wijzigingen aan het betaalsysteem moeten ook worden gekeurd. De keuring zal zich met name richten op de blijvende betrouwbaarheid van het betaalsysteem en de mate waarin het voldoet aan de vergunningsvoorschriften. Wijzingen hoeven voor ingebruikname niet direct te worden gekeurd. Zo kunnen kleine bugs snel worden verholpen zonder dat er tijd wordt verloren door een keuringsproces.

Sectie B – Betrouwbaarheid en duurzaamheid

Sectie B bevat voorschriften die vergelijkbaar zijn met de voorschriften voor speelautomaten. De blijvend goede werking van de aan het betaalsysteem aangesloten kansspelautomaten worden met deze voorschriften geborgd. Daarnaast bevat het voorschriften die voorkomen dat middels het betaalsysteem functionele toevoegingen worden gedaan aan kansspelautomaten die het spelen op de kansspelautomaat beïnvloeden zoals bijvoorbeeld het uitkeren van extra prijzen of premies of het toevoegen van spelonderdelen.

Verder moet het duidelijk zijn welke belangrijke instellingen of inrichtingsvoorwaarden er zijn. Deze voorwaarden kunnen worden opgenomen in de ontheffing of er kan verwezen worden naar het testrapport van de voorafgaande keuring zoals aangegeven in het Speelautomatenbesluit 2000, Artikel 14, lid 4.

Sectie C en D – Financiële grenzen en verzilvering speeltegoeden

Sectie C en D bevat voorschriften ter bescherming van de consument en zijn vergelijkbaar met de voorschriften voor het gebruik van bankbiljetten op speelautomaten zoals opgenomen in het Speelautomatenbesluit 2000.

Hierbij moet met name worden gedacht aan de vermindering van geldbesef, de bevordering van terugkeergedrag en de afname van aanspreekmomenten. Deze risico's worden door middel van de aanvullende voorschriften beperkt.

De toelichting op het Speelautomatenbesluit 2000 (zie toelichting op de besluit van 9 juni tot wijziging van het Speelautomatenbesluit 2000) geeft aan dat bij het spelen met een elektronisch tegoed er een risico is dat de speler langer blijft doorspelen. Ook de afname van bezinningsmomenten en aanspreekmomenten wordt als risico gezien. Het invoeren van een maximum aan het elektronisch tegoed voorziet de speler daarom van een verplichte inwisselpauze. Deze inwisselpauze geeft de speler

de gelegenheid om even los te komen van het spel en het eigen speelgedrag te overwegen.

De aanvullende eisen gesteld aan Cashless play -systemen in speelautomatenhallen richten zich daarom op:

- een maximum aan de inworp via een betaalsysteem;
- een blokkering van de inworp wanneer de kredietmeter boven een bepaald maximum staat;
- de invoering van een verplichte wachttijd na de inworp via een cashless-play systeem, waarbinnen op die spelersplaats geen verdere inworp mogelijk is en geen nieuw basisspel of vervolgspeel gestart kan worden.

Daarnaast dient de uitbetaling van de tegoeden op Cashless Play -systemen tijdens de openingstijden te allen tijde mogelijk te zijn. Zowel vanuit kansspelverslavings- als consumentenovertuiging is het onwenselijk dat een speler niet op ieder moment zijn speeltegoed zou kunnen verzilveren en op die manier als het ware gedwongen zou worden verder te spelen of terug te komen. Om die reden dient gegarandeerd te zijn dat tegoeden op cashless play-systemen altijd (d.w.z. gedurende de openingsuren van de locatie) verzilverd kunnen worden.

Begin 2012 heeft het Ministerie van Veiligheid en Justitie overleg gevoerd met de speelautomaten vereniging branche (de VAN) over de voorschriften voor invoering van de Cashless Play. Naar aanleiding van dit overleg is een set van voorschriften opgesteld die de hoogte van het elektronisch speeltegoed maximeert. Omdat wat oudere type kansspelautomaten niet kunnen voldoen aan de blokkering van inworp bij een bepaald tegoed op de kredietmeter is er gekozen voor een zogenoemd uitsterfregime. Vanaf 2017 moeten alle aangesloten spelersplaatsen voldoen aan de voorschrift.

Het spelerstegoed wordt niet gekoppeld aan de naam van de speler maar gekoppeld aan een, voor de speler moeilijk te onthouden, elektronisch nummer. Omdat het tegoed niet op naam is gesteld is het risico dat er problemen ontstaan tussen de speler en de exploitant bij verlies of systeemstoring. Het is daarom wenselijk, om een limiet te stellen aan de hoogte van het anonieme spelerstegoed.

SECTIE E - Registratie

Sectie E richt zich op een geautomatiseerde (centrale) registratie van de transacties. Bij een transactie moet de datum en de tijd, de identificatienummers of het volledige merktekennummer van de betrokken speelautomaat of geld verwerkende apparatuur worden registreert. Deze registratie wordt minimaal 3 jaar bewaard.

Overige registratie zoals de klachtenregistratie en versiebeheer kan handmatig worden bijgehouden.

Sectie F - Toezicht

Sectie F richt zich ook op een set van minimale voorschriften voor een beheersbare controle op het systeem.

Ten behoeve van controle op het systeem moet alle informatie aanwezig zijn welke nodig is om een controle te kunnen uitvoeren. Deze controle kan worden uitgevoerd door de organisatie zelf, door de aangewezen keuringsinstelling of de toezichthouder.